

WRITE FOR RIGHTS

LESBRIEF 2022

OPZET VOOR DE BEGELEIDENDE LES VOORAFGAAND OF TIJDENS DE WRITE FOR RIGHTS-SCHRIJFACTIE IN DE KLAS

BEGELEIDENDE LES

Hiernaast staat een kort overzicht van de onderdelen van de lesbrieven. Je hebt minimaal 60 minuten nodig om alle onderdelen af te werken. Alleen een introductie houden en brieven en/of kaarten schrijven kan al in 30 minuten.

Deze begeleidende les is bestemd voor het **basis-onderwijs**, het **voortgezet onderwijs** en het **mbo**. Er zijn twee **PowerPoints** beschikbaar. Eén is gericht op het basisonderwijs (eventueel ook geschikt voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs), de ander is gericht op het voortgezet onderwijs en mbo.

VERDIEPINGSMATERIAAL

Op writeforrights.nl/scholen is meer lesmateriaal te vinden:

- Voor het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs is een les gemaakt bij de Klokhuisaflevering over demonstratierecht. Deze is in te zetten als verdieping bij de lesbrieven.
- Voor de bovenbouw van het vo en mbo hebben we een verdiepingsles ontwikkeld die in te zetten is bij vakken als aardrijkskunde, geschiedenis, maatschappijleer en burgerschap.
- Ook staan in onze online omgeving **BRAVE** zeven lessen over verschillende mensenrechtentema's. Deze lessen zijn in te zetten als verdieping voor de bovenbouw van het voortgezet onderwijs tot het mbo.
- Al het verdiepingsmateriaal is aanvullend op de begeleidende les uit deze lesbrieven. Het is dus optioneel.

1 DE POWER VAN POST

Door brieven te schrijven is er al veel bereikt. We bespreken het succesverhaal van Bernardo.
10 minuten

2 AMNESTY WIE?

Introductie over Amnesty International en wat de Write for Rights-actie inhoudt.
5 minuten

3 AMNESTY ACTIEF

Een vraag & antwoordspel over mensenrechten en het werk van Amnesty.
10-15 minuten

4 APP? MAIL? BRIEF?

Vroeger werd er meer geschreven dan nu. En een appje sturen is wat anders dan een kaart. En hoe schrijf je eigenlijk een goede brief?
10-15 minuten

5 MY RIGHT! YOU WRITE?

Voor wie gaan we dit jaar schrijven? Een foto en beschrijving van alle personen voor wie we in actie komen.
10-15 minuten

6 PEN? PAPIER? SCHRIJF!

Laat het schrijven beginnen. Aan wie wil jij een brief schrijven?
10-20 minuten

7 EN NU? ACTIE!

Hoe was het om te schrijven? En wil je meer doen? Dat kan!
5 minuten

10 min

1

DE POWER VAN POST

Begin met de onderstaande uitspraak (de uitspraak is ook te vinden in de begeleidende PowerPoint).

‘Jullie hebben me de hoop gegeven dat gerechtigheid, vrijheid en gelijkheid zullen overwinnen. Iedereen bedankt, dank voor iedereen die een kaart schreef en de boodschap verspreidde.’

(‘Ustedes me han dado esperanzas sobre la justicia, libertad e igualdad que debe prevalecer en cada uno de los pueblos y naciones. Gracias a cada una de ustedes, gracias a cada uno de ustedes por difundir y compartir mis cartas.’)

Vraag de leerlingen om het citaat goed te lezen. Begin daarna een klassengesprek door de volgende vragen in te brengen:

- Welk deel van de uitspraak spreekt je het meest aan? Of: Wat valt je het meest op?
- Waar denken jullie als eerste aan bij deze uitspraak? Over wie zal dit gaan? Wat heeft die persoon meegemaakt?
- Wat denk je dat het verband is tussen deze uitspraak en wat we deze les gaan doen? Waarom denk je dat?

Geef na dit korte klassengesprek de leerlingen wat achtergrondinformatie over deze uitspraak: Tijdens Write for Rights 2021 riep Amnesty mensen wereldwijd op om brieven te schrijven om de autoriteiten van Guatemala te verzoeken de toen 49-jarige leraar **Bernardo Caal Xol** vrij te laten uit de gevangenis. Bernardo zat vast omdat hij actievoerde tegen de bouw van een stuwdam in het leefgebied van de oorspronkelijke bewoners, het Maya Q’eqchi-volk. De bouw van de krachtcentrales in de rivier had hun bossen al weggevaagd, nu verloren ze ook nog het kostbare water dat ze nodig hadden om te overleven. Bernardo eiste dat de krachtcentrales worden gesloten en daarvoor bestraft met 7 jaar gevangenisstraf.

Tijdens Write for Rights schreven honderdduizenden mensen brieven voor zijn vrijlating. Ook sprak Amnesty International de Guatemalteekse regering aan op hun verantwoordelijkheid voor de oorspronkelijke bewoners van het gebied waar Bernardo woont. Op 24 maart 2022 bereikte ons het bericht dat Bernardo is vrijgelaten na een celstraf van 4 jaar.

Deze aandachtsrichter kan je afronden met een inlevingsoefening. In deze oefening proberen leerlingen zich te verplaatsen in Bernardo toen hij in de gevangenis zat. Je kunt dit doen door de leerlingen te vragen de ogen te sluiten en ze mee te nemen in het verhaal. Ook kan je er een uitwisseling van maken waarbij de leerlingen in tweetallen onderstaande gedachteoefening uitvoeren en elke stap uittekenen. Gebruik hierbij onderstaande richtlijnen.

- Vraag de leerlingen zich voor te stellen hoe het is voor Bernardo in de gevangenis. Hoe zal hij zich voelen? Eenzaam, verdrietig of juist strijdvaardig?
- Zit hij alleen in de cel of samen met iemand anders? Maakt dat verschil uit voor hem?
- Isabel, de vrouw van Bernardo, moest soms wel twee dagen reizen om hem 5 minuten te zien. Als ze hem al mocht zien. Wat voelt Isabel op het moment dat onderweg is naar de gevangenis? En hoe zou jij met deze teleurstelling omgaan?
- Isabel heeft met een Nederlandse schoolklas gesproken over Bernardo. Hoe zal het voor haar geweest zijn om met deze kinderen te praten over hem? Hoe voelt dat?

Bernardo heeft na zijn vrijlating ook een oproep gedaan: ‘Ik vraag jullie om mij te blijven bijstaan. Dat we ons blijven uitspreken voor een wereld waarin mensenrechtenverdedigers niet langer worden bestraft.’

(Tan solo solicito que ustedes me sigan acompañando y sigamos alzando la voz en todo el mundo para que ya no se siga criminalizado a los defensores y defensoras de los derechos humanos.)

Deze uitspraak staat ook in de PowerPoint.

© Amy Matzir

De voorkennis over het werk van Amnesty zal per groep verschillen. Daarom is het goed om nu eerst verder te gaan met een introductie over Amnesty International en de Write for Rights-campagne. Je kunt hiervoor de achtergrondinformatie op www.writeforrights.nl gebruiken. Ook geeft de PowerPoint-presentatie hier een leidraad voor.

De introductie is zo opgebouwd dat je zelf kunt kiezen welke samenstelling van informatie geschikt is voor jouw groep. De eerste dia geeft een korte tijdlijn over het ontstaan van Amnesty International, op de tweede dia wordt verder ingegaan op het actievoeren.

GEEF JE EEN GASTLES?

Begin dan eerst met een kennismaking. Bijvoorbeeld door de leerlingen zich te laten voorstellen aan de hand van een zelfontworpen postzegel.

- Vraag de leerlingen: 'Als je zelf een postzegel zou mogen ontwerpen, wat zou er dan op staan?', Laat de leerlingen dit kort opschrijven of tekenen en vraag ze erbij te zetten waarom ze hiervoor hebben gekozen.
- Daarna kunnen de leerlingen dit kort uitwisselen met z'n tweeën of met een tafelgroep.
- Na deze uitwisseling sluit je het plenair af door een aantal leerlingen te laten vertellen over wat zijzelf of één van hun groepsgenoten gekozen hebben.
- Op writeforrights.nl/scholen staat nog een extra introductieactiviteit: 'Vertel met het alfabet'.
- Voor de introductieactiviteiten heb je minimaal 15 en maximaal 30 minuten nodig.

Gebruik dit vraag en antwoordspel om de leerlingen op een actieve manier verder te laten kennismaken met mensenrechten. In de PowerPoint staan de vragen die als basis dienen voor het spel.

VRAAG EN ANTWOORDSPEL

Het spel bestaat uit meerkeuzevragen. Er zijn twee varianten: een met letters en een met kleuren. De vragen zijn goed te gebruiken in een quizvorm.

- In de variant met de letters kan je de vragen op het bord laten zien en de leerlingen hun antwoorden laten opschrijven.
- In de variant met de kleuren kan je iedere leerling iets geven of laten zoeken van de desbetreffende kleur. Dit kunnen ze dan per persoon of per team omhoog houden tijdens de quiz.

- Deze oefening kan je de leerlingen individueel of gezamenlijk laten maken. Bijvoorbeeld in tweetallen. Laat ze na elke vraag even kort overleggen.
- Op writeforrights.nl/scholen staan nog 3 werkvormen die voor dit spel te gebruiken zijn, waaronder een quiz met de digitale tool Kahoot.
- Op writeforrights.nl/scholen is ook een pdf-bestand beschikbaar met de vragen. Deze is te gebruiken als werkblad.

Als je elkaar tegenwoordig iets wilt laten weten, gebruik je bijna nooit meer een brief. Je hebt veel snellere manieren om contact met elkaar op te nemen. Even een DM sturen of een video delen via TikTok is natuurlijk sneller dan een brief sturen die twee dagen later aankomt.

Maar er waren tijden dat je geen andere keuze had. Een brief of kaart sturen duurde een paar dagen en dan moest je ook nog op antwoord wachten.

- Kijk gezamenlijk naar de instructie in de PowerPoint-presentatie. Hierin staat beschreven hoe je een kaart of brief opstelt.
- Loop de instructie stap voor stap door en verzamel ideeën met de leerlingen. Wat zijn verschillende manieren om een brief te starten? Wat schrijf je als eerste zin? En wat als laatste? Hoe sluit je een brief af?

Na het bespreken van de instructie is het tijd om ervaringen uit te wisselen.

- Wat vinden de leerlingen het leukst om te ontvangen? Een brief of een 'snap' of 'app'?
- Hebben de leerlingen weleens een brief of een kaart ontvangen? Wie was de afzender?
- Weten de leerlingen nog hoe het voelde om een brief of kaart te krijgen met hun naam erop? Wat was het verschil met bijvoorbeeld een appje of een e-mail?

Voor wie gaan we dit jaar schrijven? We stellen de personen voor wie we schrijven aan je voor en vertellen kort hun verhaal. Wil je meer weten over hen? Kijk dan op writeforrights.nl/scholen.

Dit jaar schrijven we voor mensen die in de problemen kwamen omdat ze **demonstreerden**. Dat recht om te mogen demonstreren staat in artikel 20 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (De UVRM). Maar er zijn in elk verhaal meer mensenrechten die gebruikt of geschonden worden. Laat de leerlingen zelf de UVRM bestuderen en de artikelen opzoeken die bij de verhalen horen. Daag ze ook uit om te vertellen waarom dat zo is. De UVRM is te vinden op de bijgeleverde onderlegger.

LUIS MANUEL OTERO ALCÁNTARA

UIT CUBA

Kunstenaar Luis Manuel Otero Alcántara kreeg 5 jaar cel nadat hij een video online zette. Daarin zei hij dat hij zou deelnemen aan een van de grootste demonstraties in Cuba in jaren. Luis Manuel is tegen een wet die kritische kunstenaars het zwijgen oplegt. Hij is een van de leiders van de San Isidro-beweging: een groep kunstenaars, journalisten en activisten die opkomen voor het recht op vrije meningsuiting.

Luis Manuel en zijn collega's hebben kritiek op de manier waarop de regering voor de mensen zorgt. Volgens artikel 19 van de UVRM heb je het recht om uit te komen voor je eigen mening. Ook als dit over de regering gaat.

SHAHNEWAZ CHOWDURY

UIT BANGLADESH

In mei 2021 vernielden zware regens en harde wind huizen in het dorp van Shahnewaz Chowdury uit Bangladesh. Shahnewaz was bezorgd over de schade aan het milieu door projecten zoals een nieuwe energiecentrale. Die vergroten volgens hem de kracht van de zee. Hij uitte zijn zorgen op Facebook. Daarna klaagde het energiebedrijf Shahnewaz aan en werd hij zonder rechtszaak 80 dagen gevangengezet. Shahnewaz kwam op borgtocht vrij, maar als hij wordt veroordeeld, kan hij vele jaren gevangenisstraf krijgen.

Shahnewaz spreekt zich uit voor een veilige leefomgeving. Dit staat in artikel 25 van de UVRM. Ieder mens heeft recht op toegang tot water, voldoende en gezond voedsel, een dak boven je hoofd en goede gezondheidszorg.

© Amnesty International

YREN ROTELA EN MARIANA SEPÚLVEDA

UIT PARAGUAY

Yren Rotela en Mariana Sepúlveda uit Paraguay zijn trans vrouwen. Mensen die transgender zijn, hebben in dat land te maken met intimidatie, geweld en discriminatie. Ze kunnen hun naam niet wettelijk veranderen. Ook kunnen ze geen identiteitspapieren krijgen met hun genderidentiteit. En ze kunnen geen diploma's krijgen op de naam die ze gekozen hebben. Dat maakt het vinden van een baan moeilijk. Yren en Mariana voeren al jaren strijd om hun namen te veranderen.

Yren en Mariana maken al jarenlang gebruik van hun recht op demonstratie. Dit is omdat in hun zaak onder andere

artikel 6 wordt geschonden. Hierin staat dat je recht hebt op je eigen identiteit en dat het land waarin je woont dit ook moet erkennen.

© Amnesty International

ALEKSANDRA SKOCHILENKO

UIT RUSLAND

Aleksandra Skochilenko verving prijskaartjes in een supermarkt door kleine etiketten. Daarop stond informatie over het Russische bombardement op het theater in Marioepol in Oekraïne. Daar schuldten honderden mensen vanwege de oorlog. Ze werd aangeklaagd vanwege 'het verspreiden van valse informatie over het leger van de Russische Federatie'. Aleksandra kan hiervoor 10 jaar cel krijgen. Aleksandra is allergisch voor gluten, maar in de gevangenis krijgt ze geen glutenvrij eten. Daardoor heeft ze vaak honger.

Aleksandra had niet vastgezet mogen worden voor het verspreiden van informatie. Dit is in strijd met artikel 9 van de UVRM. Hierin staat dat niemand zomaar opgesloten mag worden.

© Aleksandra Skochilenko

NASSER ZEFZAFI

UIT MAROKKO

Nasser Zefzafi speelde een belangrijke rol in de Hirak El-Rif-beweging die zich inzet voor meer werk en goede gezondheidszorg in het noorden van Marokko. Hij werd opgepakt omdat hij een preek in een moskee onderbrak. Nasser werd gemarteld en tot 20 jaar cel veroordeeld. Hij zit onder heel zware omstandigheden in eenzame opsluiting. De protesten begonnen nadat een visboer werd doodgedrukt in een vuilniswagen. Hij was daarin geklommen om zijn vis eruit te halen die de politie in beslag had genomen.

Nasser is het slachtoffer van marteling. Dat is een grove mensenrechtenschending en in strijd met artikel 5 van de UVRM. Hierin staat dat niemand wreed behandeld en gestraft mag worden. Daarnaast ben je onschuldig tot het tegendeel wordt bewezen. Dat staat in artikel 11. Dat Nasser al eenzaam opgesloten wordt, kan dus echt niet.

© Mohamed el-Asrihi / AFP

In de PowerPointpresentatie staan bij elke persoon voor wie we schrijven een aantal vragen die je kunt gebruiken als leidraad voor een klassengesprek.

Iedereen heeft kennisgemaakt met Luis Manuel, Shahnez, Yren & Mariana, Aleksandra en Nasser. Nu is het tijd om te schrijven! Zorg voor genoeg pennen, stiften, potloden en papier zodat de leerlingen hun kaart zo mooi mogelijk kunnen maken.

- Alle leerlingen kunnen kaarten sturen naar de mensen voor wie we schrijven, zodat zij weten dat er aan hen wordt gedacht.
- Er zijn voorbeeldkaarten die de leerlingen kunnen gebruiken ter inspiratie. Deze voorbeelden zijn ook te vinden in de PowerPointpresentatie.
- Vergeet niet de naam en het adres van de ontvanger op de kaart te zetten.

Als de leerlingen klaar zijn met schrijven en alle kaarten zijn ingeleverd, is het leuk om gezamenlijk af te sluiten.

- Hoe vonden de leerlingen het om te schrijven? Was er een verhaal dat hen specifiek aangreep? Waarom was dat?

Als alle brieven klaar zijn, willen we graag weten *hoeveel* brieven er zijn verstuurd. Geef daarom na de schrijfactie op writeforrights.nl/scholen aan hoeveel brieven er geschreven zijn.

© Carlos Eduardo García Lazo

Doe je dat voor 13 januari? Dan zou je ons daar enorm mee helpen. Bedankt!